
De adviesaanvraag

Brief van 28 juli 2008 (kenmerk: VGP/VV 2864984) namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de voorzitter van de Gezondheidsraad.

Hiermee verzoek ik u een verkennend onderzoek in te stellen naar de vraag of de toegenomen aandacht voor overgewicht een risicofactor is voor het ontwikkelen van eetstoornissen, en mij daarover een signalement uit te brengen.

Overgewicht en obesitas is onder volwassenen en kinderen sinds 1980 een groeiend probleem, wat in de afgelopen jaren op vele manieren in de media en elders aandacht heeft gekregen. Vanuit het ministerie van VWS zijn initiatieven gestart gericht op de preventie van overgewicht zoals:

- Oprichting Convenant Overgewicht, onder voorzitterschap van Paul Rosemöller (2004),
- Landelijke uitrol interventie Hallo Wereld, door minister Hoogevorst (2006),
- Overgewicht als 1 van de 5 beleidsspeerpunt in de preventienota: "Kiezen voor gezond Leven" (2007-2011),
- Publicatie van een handleiding preventie van overgewicht in lokaal gezondheidsbeleid (2007),
- Oprichting Partnerschap Overgewicht Nederland (2008),
- Diverse landelijke campagnes, waaronder "de balansdag" van het Voedingscentrum (sinds 2004).

Al deze aandacht, gekoppeld aan initiatieven, heeft (nog) niet geleid tot afname van overgewicht (en obesitas) onder de Nederlandse bevolking, maar wel tot meer agendasetting ervan zowel nationaal als

internationaal. Een keerzijde aan deze toegenomen aandacht voor preventie van overgewicht is ook de mogelijke focus op dermate verstoorde eetpatronen die leiden tot het ontwikkelen van eetstoornissen. Het gaat hierbij om eetstoornissen als *Anorexia en Boulimia nervosa* en *Binge eating disorder*. De eerste twee zijn gericht op het dwangmatig beheersen van het lichaamsgewicht via het eetpatroon. *Binge eating disorder* heeft een andere achtergrond (zie ook: www.akademievooreetstoornissen.nl).

Hier worden niet bedoeld stoornissen zoals het Prader-Willi-syndroom, Cushing-syndroom, Hypothyreoïdie. Deze stoornissen zijn (min of meer duidelijk) te herleiden tot een genetisch of fysiologisch defecte bron.

Al geruime tijd komen er signalen uit de samenleving, ook uit de hoek van de wetenschap, dat de huidige aandacht voor de preventie van overgewicht het risico op de ontwikkeling van eetstoornissen bij tieners en (jong) adolescenten vergroot.

Gezien het bovenstaande verzoek ik u een verkennend onderzoek uit te voeren en daarbij ook aandacht te besteden aan de volgende vragen:

- 1 Is er een verschil in gevoeligheid voor eetstoornissen tussen mannen en vrouwen?
- 2 Zien we een groei van het aantal eetstoornissen bij tieners jonger dan 15 jaar? Zie hiervoor ook het door het Trimbos uitgebrachte "Signalement preventie eetstoornissen" (bijlage).
- 3 In de populaire pers verschijnen eetstoornissen met namen als Orthorexia nervosa* en Anorexia athletica**. In hoeverre verhouden deze "populaire eetstoornissen" zich met het gevoerde preventiebeleid op overgewicht en goede voeding?
- 4 Kan het ministerie van VWS in haar huidige preventiebeleid rondom overgewicht en obesitas aanpassingen doen om de ontwikkeling van eetstoornissen niet in de hand te werken?

Dit verkennend onderzoek maakt onderdeel uit van het in concept vastgestelde werkprogramma 2009 van de GR.

Graag zie ik de resultaten uiterlijk in het voorjaar van 2010 tegemoet.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, namens deze,
de Directeur- Generaal van de Volksgezondheid,
ir. J.J.M. de Goeij

* Ortho betekent in het Grieks, puur, correct, juist en orexis staat voor eetlust. Orthorexia nervosa verwijst naar een fixatie op het eten van gezonde voeding. Deze vorm van extreem en dwangmatig gezond eten kan een risico vormen voor de ontwikkeling van een eetstoornis. Hierbij worden steeds meer soorten voeding uit het menu geschrapt, vooral voedingsmiddelen die relatief veel calorieën, vet of suikers bevatten. Kinderen en volwassenen die steeds meer geobsedeerd raken door gezonde voedingsmiddelen lopen het risico om door te slaan naar een eetstoornis, vooral in combinatie met andere psychologische factoren.

** Extreem veel sporten en bewegen wordt beschouwd als een kenmerk van een eetstoornis, daarnaast is het een specifieke risicofactor voor het ontwikkelen van een eetstoornis. Bij mensen die een gewoon gewicht hebben kan extreem sporten leiden tot afvallen terwijl ze toch redelijk normale hoeveelheden eten. Sommigen willen steeds langer en fanatieker doorgaan met sporten en steeds grotere prestaties leveren. Vooral bij mannen kan het een strategie zijn om af te vallen zonder dat ze te hoeven lijnen. In dat geval wordt wel gesproken van Anorexia athletica.
